

Gao Xiqing comes to town

Månedsbrev 7/2017

Gao Xiqing var sulten i årevis. Og mange kinesere med ham. Som var 13 år da Kulturrevolusjonen startet og ti år eldre da den endte. Blir det en ny Kulturrevolusjon?

Arne Jon Isachsen
Centre for Monetary
Economics (CME)

“For years I was hungry”, sier Gao Xiqing, 63 år gammel kineser, som ikke ser på langt nær så gammel ut, på besøk i Norge midt i juni måned. Han gir til beste sine tanker om Kina og Kinas investeringer i utlandet, etter invitasjon fra norske Norfund, som selv har investert i land som Gao – som grunnlegger og leder av China Investment Corporation (CIC), noe á la vårt eget Oljefond – også har gjort.

I

En usedvanlig sjarmerende og åpen og frittalende kineser. Ikke mange av den typen nå til dags. James Fallow, en av dem som kan Kina på en annen og bedre måte enn oss akademikere, som skriver fast i *The Atlantic*¹, sier dette i et intervju med Gao Xiqing i 2008:

“Gao has an earthy, jokey command of colloquial (hverdagslig) English and – at least on my exposure to him – he laughs frequently, including about himself.”

Å le av seg selv er det kvalitet over. Kan vanskelig se for meg Donald Trump eller Xi Jinping for alvor le av seg selv. Og hva med Gro og Kåre? Husker du å ha sett noen av dem

noen gang slå opp en befriende latter, der de ler av seg selv? Men kanskje Emmanuel Macron, den nye franske presidenten, er mer talentfull her?

II

Men altså, Gao Xiqing var sulten i årevis. Og mange kinesere med ham. Som var 13 år da Kulturrevolusjonen startet og ti år eldre da den endte. Gao, som fremdeles er tynn og liten, nesten for en spjæling å regne – han minner om nordmenn vi ser på Filmavisen fra 1950-tallet på NRK1 – forteller i sitt foredrag at han i tre år under Kulturrevolusjonen bar 50 kilos tunge sekker med sement for bygging av jernbane. Sulten hele tiden. “Noen ganger bar jeg to sekker av gangen”, sier han. Er det mulig?

Å le av seg selv er det kvalitet over.

Senere bygger kineserne jernbane i Kenya, på mindre enn tre år, ferdig i mai 2017, før tidsfristen, den første jernbanebygging i landet på over hundre år, og det største infrastrukturprosjektet i Kenya siden landets uavhengighet. Å frakte blytung sement fra Kina til Kenya

¹ Her er link til hjemmesiden hans, med ferske varer, <https://www.theatlantic.com/author/james-fallows/> som du neppe vil angre om du tar en titt på.

“does not make sense”, sier Gao. Men legger til at “it makes sense for China”, med sin enorme overkapasitet i produksjon av sement. Særlig i store statseide foretak.² Men med en stor kostnad: forurensningen som sementproduksjonen skaper i Kina, jf. luften i Beijing som er til å dø av.

Gao dveler ved kulturproblemer ved slike prosjekter. Vanskelig å bruke lokal arbeidskraft. Hvorfor det? Fordi kenyanere er mindre pragmatiske og målbevisste enn kineserne. Mindre arbeidsomme, ville kanskje andre si. Virker som om Gao gjerne skulle sett at kinesere kunne være litt mer avslappet – nyte livet og situasjonen her og nå. På den annen side, tenker jeg, hvor ville Kina i så fall vært i dag? Neppe noen utfordrer til USA som den dominerende stormakten i Sørøst-Asia.

III

“Will we have a new Cultural Revolution?”, spør Gao Xiqing. Jeg skvetter litt i stolen der jeg sitter. Er det noe tema i dagens Kina? Mange private investorer er hissige på å plassere penger ute, forklarer han. Både ved å ha penger i banken og ved å eie industriforetak og fast eiendom i andre land. En viss frykt gjør seg gjeldende. Vil nye, kraftige omveltninger igjen

vederfares Midtens Rike? Spør Gao. Som mener at store og økende forskjeller i levestandard er det største politiske problemet i dagens Kina.

“Will we have a new Cultural Revolution?”

Gao Xiqing, som nå er professor i jus, etter å ha avsluttet sin karriere som “investment banker” i statlige China Investment Corporation, har utdannelse både fra Kina og fra USA. I 1986 tok han en “law degree” ved Duke University for deretter å passere “bar exam” i staten New York, som gir muligheter for å praktisere sin utdannelse. At han som første kineser fikk advokatbevilgning i denne staten, var noe New York Times lot sine lesere bli kjent med. Gao endte opp med å jobbe et par år i et advokatfirma på Wall Street – et firma som blant sine tidligere ansatte kan regne Richard M. Nixon.

Gao drar tilbake til Kina i 1988. Og går fra en lønn på 100.000 dollar i året, til 59 yuan eller knappe fem dollar i måneden, etter at husleie og vannavgift er betalt. Helt ufattelig den reisen Kina har foretatt. I 1984 fastslo Deng Xiaoping at målet om en produksjon tilsvarende 800 dollar per år per innbygger var innen rekkevidde. Fra et nivå på vel 200 dollar.

² “In 2015, China’s cement production accounted for 57 per cent of global output and was about nine times larger than the second largest producer, India”, se side 22 her:

<http://www.britishchamber.cn/sites/default/files/Overcapacity%20in%20China-En-small.pdf>

Hva er tallet i dag? 8.000 dollar. "You've come a long way, baby", som det het i reklamen for Virginia Slim sigaretter fra 1968.

Men tilbake til saken – ulikheter og Kultur-revolusjon. Veksten og fremgangen i Kina er ulikt fordelt. Med store og økende forskjeller i levestandard, langt større enn i USA. "What else do we have to lose?", sier mange i Kina når spørsmålet om en ny Kulturrevolusjon kommer opp. Gao minner om at 99 prosent stod bak Mao da han slapp Kulturrevolusjonen løs på sitt eget folk. Uten å fortelle hvor han har dette tallet fra.

Gao Xiqing tror ikke selv på noen ny Kulturrevolusjon, men peker på stor uro. Ikke minst ved at kinesere i utlandet bombarderer kinesere i Kina, via internett, med fortellinger om korrupte ledere i dagens Kina. Ikke mange har tilgang på disse nyhetene. Men mange av dem som har det, følger nøye med. Om dagens unge, de som er født på 1990-tallet, som er hans studenter nå, har Mr. Gao dette å si: "There is no way you can control those people."

IV

I disse dager skjer det lite i kinesisk politikk. Alle venter på at den fem-årige konferansen til Sentralkomiteen som skal finne sted i oktober eller november, finner sted. Her blir løpet lagt for de neste fem årene. Og ikke minst – hvilke fraksjoner og hvilke personer vinner frem? Enn så lenge er det best å sitte stille, er parolen for de fleste. Ikke gjøre noe som kan hemme ens egen karriere. Et eget spenningsmoment denne gangen, legger jeg for egen regning til, ligger i

spørsmålet om Xi Jinping vil peke ut en etterfølger, slik sedvane er at topplederen gjør etter sine første fem år på toppen. Eller om han ikke gjør det. I håp om selv å fortsette utover sin tilmålte tid.

V

Gao Xiqing, som for inntil tre år siden var med i toppledelsen i China Investment Corporation, deler deretter noen av sine erfaringer fra arbeidet som kinesisk investor i utlandet. Dette fondet, som ble etablert i 2007 med en kapital på 200 milliarder dollar, er nå på over 800 milliarder hvorav omlag en fjerdepart er investert i utlandet. CIC er modellert etter Temasek i Singapore, som går aktivt inn i utvalgte foretak; er altså ikke kun en finansiell investor som vårt eget Oljefond. Med 25–30 milliarder dollar investert i Afrika, der den enkelte investeringen sjelden er under hundre millioner dollar, er det ikke til å unngå at CIC kommer i direkte kontakt med myndighetene i landet.

Hvor mange ulike religiøse grupper vil prosjektene omfatte, undrer den kinesiske professoren.

Prosjektet "Den nye silkeveien", eller "Belt and Road", som Xi Jinping lanserte i 2013, vil kreve enorme investeringer. Det er snakk om utbygging av infrastruktur i 65 land, der hensikten er å bringe verden nærmere sammen, med Kina som det naturlige midt-punkt. CIC går aktivt med her. Hvordan dette vil gå kan ingen med sikkerhet vite. Hvor mange ulike

religiøse grupper vil prosjektene omfatte, undrer den kinesiske professoren.

I det hele tatt – vi lever i en omskiftelig og usikker verden, sier Gao Xiqing. Med “black swans all over the place”. Mon tro om Donald Trump vil trekke USA ut av Verdens handelsorganisasjon? For Kinas vedkommende ender

Gao opp med en optimistisk prognose, slik jeg hører ham: “Mr. Xi will revert to the right road that Deng argued.”

7. juli 2017

Home Page: <http://home.bi.no/fag87025/>